

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

SECȚIA A TREIA

CAUZA ZAHARIA contra ROMÂNIEI

(Cerere nr. 26835/03)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

4 noiembrie 2008

Definitivă la data de 04.02.2009.

Poate suferi modificări de formă.

În cauza Zaharia contra României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (secția a treia), reunită într-un complet format din :

Josep Casadevall, *președinte*,

Elisabet Fura-Sandström,

Corneliu Bîrsan,

Alvina Gyulumyan,

Egbert Myjer,

Ineta Ziemele,

Ann Power, *judcători*,

și Santiago Quesada, *grefier al secției*,

După ce a deliberat în camera de consiliu la 14 octombrie 2008,

A pronunțat următoarea hotărâre, adoptată la această dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 26835/03) îndreptată împotriva României, al cărei cetățean, dl. Constantin Zaharia (« reclamantul »), a sesizat Curtea la 4 august 2003 în temeiul articolului 34 din Convenția pentru apărarea Drepturilor și a Libertăților Fundamentale ale Omului (« Convenția »).

2. Reclamantul este reprezentat în fața Curții de către domnul Emilian Mirel Burcea, avocat la București. Guvernul român (« Guvernul ») este reprezentat de reprezentantul său, dl. Răzvan-Horațiu Radu, de la Ministerul Afacerilor Externe.

3. La 1 septembrie 2006, Curtea a hotărât să comunice cererea Guvernului. În temeiul articolul 29 § 3, aceasta a hotărât că vor fi examinate în același timp admisibilitatea și fondul cauzei.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE SPEȚEI

4. Reclamantul, domnul Constantin Zaharia, este cetățean român, s-a născut în 1952 și este domiciliat în Sighetul Marmăției, România.

5. Până în anul 2000, reclamantul era agent în cadrul poliției de frontieră. Acesta avea statutul de militar. La cererea sa, la data de 31 martie 2000, reclamantul a fost trecut în rezervă.

6. La trecerea sa în rezervă, prin aplicarea articolului 31 din Legea nr. 138 din 20 iulie 1999 cu privire la salarii și alte drepturi ale militarilor, reclamantului i s-a acordat o plată compensatorie care corespundea cu douăzeci și nouă de solde brute. Conform acestui articol de lege, aceste plăți compensatorii nu sunt impozabile.

7. În plus, în temeiul art. 80 din Legea nr. 56 din 4 iunie 1992 („Legea nr. 56/1992”) privind frontiera de stat a României, astfel cum a fost modificată prin Ordonanța Guvernului nr. 80/1999, reclamantul a primit un ajutor bănesc egal cu de douăsprezece ori solda integrală a ultimei luni de activitate.

8. În ce privește plățile compensatorii prevăzute de art. 31 al.1 din Legea nr. 138/1999, la data plății acestora, ministerul de interne a reținut suma corespunzătoare impozitului pe venit, calculat conform Ordonanței nr. 73 din 27 august 1999 privind impozitul pe venit („Ordonanța nr.73/1999”), lipsindu-l pe reclamant de suma de 35 728 222 lei vechi românești (ROL).

9. În ce privește ajutorul bănesc acordat în temeiul legii nr. 56/1992, Ministerul l-a calculat în funcție de solda netă, apreciind că expresia „soldă integrală” menționată în legea respectivă se referă la solda netă. În consecință, Ministerul a dedus din ajutorul respectiv 10 943 328 ROL, reprezentând suma corespunzătoare impozitului pe venit, calculat în funcție de prevederile Ordonanței nr. 73/1999 anterior menționate.

10. Reclamantul a promovat o acțiune pe rolul tribunalului București în contradictoriu cu Ministrul de Interne („Ministerul”), prin care a solicitat rambursarea impozitului reținut, arătând că legile nr. 138/1999 și 56/1992 exonerează de impozit plățile compensatorii și ajutoarele bănești la care reclamantul era îndreptățit. Ministerul

s-a opus acestei susțineri arătând că impozitele respective erau conforme prevederilor Ordonanței nr. 73/1999.

11. Prin hotărârea din 11 noiembrie 2002, tribunalul a respins acțiunea reclamantului. În ce privește plățile compensatorii prevăzute de art. 31 § 1 din Legea nr. 138/1999, tribunalul a apreciat că la data când reclamantul a fost trecut în rezervă, Ordonanța Guvernului nr. 73/1999 era în vigoare și, prin urmare, plata compensatorie acordată reclamantului nu era scutită de impozit.

În ce privește ajutorul bănesc acordat în temeiul legii nr. 56/1992, tribunalul a apreciat că „solda integrală” prevăzută de legea respectivă însemna în realitate solda lunară netă, și nu solda lunară brută, așa cum a susținut reclamantul.

12. Această hotărâre a fost confirmată de către Curtea de Apel din București care, prin hotărârea din 25 februarie 2003, definitivă, a respins recursul reclamantului. Curtea a decis, în ce privește plățile compensatorii, că, atât în temeiul art. 6 lit. f) din Ordonanța Guvernului nr. 73/1999 cât și conform principiului general conform căruia orice venit este impozabil, în mod întemeiat suma de bani acordată reclamantului a fost impozitată. În ce privește ajutorul bănesc prevăzut de legea nr. 56/1992, instanța a considerat că solda integrală reprezenta în realitate solda lunară netă.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA JUDICIARĂ RELEVANTE

13. Dispozițiile legale și jurisprudența internă relevante referitoare la plățile compensatorii prevăzute de Legea nr. 138/1999 din 20 iulie 1999 referitoare la salariați și alte drepturi ale militarilor sunt descrise în cauza *Driha împotriva României* (no.29556/02, hotărârea din 21 februarie 2008, §§ 10-17).

14. Articolul 80 § 3 al legii nr. 56 din 4 iunie 1992 privind frontiera de stat a României, astfel cum a fost modificată prin Ordonanța Guvernului nr. 80/1999, prevede următoarele:

„Personalul Poliției de Frontieră Române care și-a pierdut total capacitatea de muncă în timpul și în legătură cu serviciul va primi, în afara drepturilor ce decurg din pensionare, un ajutor bănesc egal cu de 12 ori solda integrală avută în ultima lună de activitate.”

15. Contrar plăților compensatorii prevăzute de Legea nr. 138/1999, ajutorul bănesc acordat în temeiul lefii privind frontiera de stat nu a făcut obiectul unei jurisprudențe contradictorii la nivelul Curții supreme de justiție, marea majoritate a instanțelor naționale chemate să interpreteze termenii „soldă integrală” considerând că este vorba de solda lunară netă.

ÎN DREPT

I. REFERITOR LA INVOCAREA ÎNCĂLCĂRII ARTICOLULUI 1 DIN PROTOCOLUL Nr. 1

16. Reclamantul susține că plățile compensatorii primite în temeiul legilor nr. 138/1999 și 56/1992, cu ocazia pensionării sale, au fost ilegal supuse impozitării, cu încălcarea articolului 1 din Protocolul nr. 1, care prevede următoarele :

Articolul 1 din Protocolul nr. 1

« « Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi privat de proprietatea sa decât din motive de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu se afectează dreptul pe care îl au Statele de a promulga legile pe care le consideră necesare spre a reglementa utilizarea bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor sau a altor contribuții sau amenzi. »

A. Asupra admisibilității

17. Guvernul a invocat o excepție constând în neaplicabilitatea art. 1 din Protocolul 1, arătând că reclamantul nu dispune de un bun actual, de o creanță sau de o speranță legitimă, în sensul prevederilor Convenției.

18. În ceea ce privește ajutoarele bănești primite de către reclamant în temeiul Legii nr. 56/1992, Curtea a constatat că impozitarea acestora era prevăzută de lege, astfel cum

a fost aceasta interpretată de către instanțele naționale. Contrar plăților compensatorii reglementate de legea nr. 138/1999, acest ajutor bănesc nu a suscitât apariția unei jurisprudențe contradictorii la nivelul Curții supreme de justiție. Luând în considerare ampla marjă de apreciere recunoscută statelor, în special atunci când realizează și pun în practică politica lor fiscală, Curtea nu apreciază că reclamantul poate să pretindă că deține un bun în sensul prevăzut de Convenție, în ce privește suma despre care pretinde că i-a fost reținută în mod ilegal, în temeiul Legii nr. 56/1992.

19. Rezultă că această parte a plângerii este incompatibilă *ratione materiae* cu prevederile Convenției în sensul articolului 35 § 3 și trebuie respinsă în temeiul 35 § 4 din Convenție.

20. În ceea ce privește cea parte a plângerii referitoare la impozitarea plăților compensatorii reținută în temeiul Legii nr. 138/1999, Curtea constată că excepția invocată de guvern este strâns legată de temeiul plângerii, astfel că se impune a fi examinată odată cu fondul.

21. În acest sens, Curtea constată că această plângere nu este nefondată în sensul articolului 35 § 3 și nu este afectată de nici un alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare o declară admisibilă.

B. Pe fond

22. Curtea constată că în cauza *Driha* anterior citată a fost examinată aceeași problemă ca și cea invocată în prezenta cauză. În acea hotărâre, Curtea a ajuns la concluzia încălcării articolului 1 din Protocolul 1, examinat separat și combinat cu articolul 14 din Convenție.

23. Curtea consideră că guvernul nu a oferit nici un fapt sau argument care ar putea conduce la o concluzie diferită. Ca și în cauza anterior menționată, Curtea consideră că articolul 1 din Protocolul 1 își găsește aplicarea în cauză, având în vedere că, în temeiul prevederilor clare ale art. 31 ale Legii nr. 138/1999, reclamantul avea dreptul să se aștepte ca plățile compensatorii cuvenite să fie exceptate de impozitare, astfel cum rezulta de altfel din jurisprudența internă din perioada în care acesta a contestat impozitarea respectivă (cauza *Driha* citată, §§ 14-17).

24. Curtea apreciază că ingerința denunțată este manifest ilegală pe planul dreptului intern (cauza *Driha* anterior citată §33) și, ca urmare, incompatibilă cu dreptul la

respectarea bunurilor reclamantului. O astfel de concluzie dispensează Curtea să mai examineze dacă au fost respectate celelalte condiții prevăzute de art. 1 anterior menționat. (*Driha*, §§ 22-23).

25. Ca urmare, Curtea consideră că se impune respingerea excepției de incompatibilitate *ratione materie* invocată de către guvern și concluzionează că a avut loc o încălcare a articolului 1 din Protocolul nr. 1.

II. REFERITOR LA INVOCAREA ÎNCĂLCĂRII ARTICOLULUI 1 DIN PROTOCOLUL Nr. 1 LA CONVENȚIE COROBORAT CU ARTICOLUL 14 DIN CONVENȚIE

26. Reclamantul se plânge în plus de faptul că, având în vedere că alți militari care se găsesc în situația sa au beneficiat de o plată compensatorie neimpozitată, a suferit o discriminare contrarie articolului 1 din Protocolul 12 la Convenție. Curtea apreciază că această plângere trebuie examinată sub aspectul art. 14 combinat cu art. 1 din Protocolul 1. Articolul 14 din Convenție prevede următoarele:

« Exercițarea drepturilor și libertăților recunoscute de (...) Convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație. »

27. Guvernul contestă această teză susținând că reclamantul nu arată care ar fi temeiul discriminării pretinse și că în orice caz autonomia de care se bucură instanțele interne în interpretarea legii interne nu ar putea fi calificată drept discriminare.

28. Curtea reține că acest capăt de cerere este legat de cel examinat mai sus și trebuie deci să fie de asemenea declarat admisibil.

29. Curtea nu reține nici un motiv care ar putea să o determine să se îndepărteze de concluzia la care a ajuns în cauza *Driha* (§§ 34-39). În temeiul art. 14 din Convenție, discriminarea constă în a trata în mod diferit, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, persoane aflate în situații comparabile (*Willis contra Marii Britanii*, nr. 36042/97, § 48, CEDO 2002-IV). Pe de altă parte, lista pe care o cuprinde articolul 14 are un caracter exemplificativ și nu limitativ (vezi *Engel și alții contra Olandei*, hotărârea din 8 iunie

1976, seria A nr. 22, p. 30, § 72 și *Rasmussen contra Danemarcei*, hotărârea din 28 noiembrie 1984, seria A nr. 87, p. 13, § 34).

30. Curtea reține că, spre deosebire de reclamant, alți militari trecuți în rezervă au beneficiat de această plată compensatorie fără ca ea să fie grevată de impozit. Or, Curtea nu găsește, în speță, nici un motiv de natură a justifica o asemenea discriminare.

31. În concluzie, a avut loc o încălcare a articolului 14 din Convenție combinat cu articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

III. REFERITOR LA ALTE ÎNCĂLCĂRI INVOCATE

32. Invocând articolul 6 din Convenție, reclamantul se plânde de caracterul pretins a fi inechitabil al procedurii, având în vedere jurisprudența contradictorie a instanțelor naționale.

33. Curtea amintește că contenciosul fiscal nu face parte din sfera de aplicare a drepturilor și obligațiilor civile, în pofida efectelor patrimoniale pe care le produce cu privire la situația contribuabililor (*Ferrazini c. Italia* [GC], nr. 44759/98, §§ 21-30, CEDH 2001-VII).

34. Rezultă că această plângere este incompatibilă ratione materie cu prevederile Convenției în sensul art. 35 § 3 și se impune a fi respinsă în temeiul art. 35 § 4.

IV. REFERITOR LA APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

35. În termenii articolului 41 din Convenție,

« Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor acesteia, și dacă dreptul intern al Înaltei Părți contractante nu permite decât ștergerea imperfectă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă. »

A. Daune

36. Reclamantul reclamă 9285 lei noi românești (RON), sau 2630 euro (EUR) cu titlu de prejudiciu material reprezentând valoarea actualizată în funcție de indicele de inflație a sumei de 35 728 222 lei vechi românești (ROL) reținuți cu titlu de impozit al

plăților compensatorii plătite în temeiul Legii nr. 138/1999, la care se adaugă 2844 RON (805 EUR), valoarea reactualizată a sumei de 10 943 328 ROL reținuți cu titlu de impozit al ajutorului bănesc acordat în temeiul legii nr. 56-1992. Reclamantul solicită de asemenea suma de 7261 RON (2056 EUR) cu titlu de dobânzi pentru sumele susmenționate, precum și suma de 5000 euro (EUR) cu titlu de prejudiciu moral pe care le-ar fi suferit.

37. Guvernul contestă aceste pretenții.

38. Curtea subliniază că nu a constatat încălcarea articolului 1 din Protocolul nr. 1 examinat separat și coroborat cu articolul 14 din Convenție decât în ceea ce privește impozitarea plăților compensatorii plătite în temeiul Legii nr. 138/1999. Curtea apreciază, pronunțându-se în echitate după cum cere articolul 41 din Convenție, că se cuvine să acorde reclamantului 2200 euro (EUR) cu titlu de daune materiale.

39. Totodată, Curtea consideră că evenimentele respective au creat reclamantului o stare de incertitudine și de suferință a căror reparare nu este suficientă printr-o simplă constatare a încălcării drepturilor. Curtea apreciază că suma de 1000 EUR reprezintă o reparație echitabilă a prejudiciului moral suferit.

B. Costuri și cheltuieli de judecată

8. Reclamantul nu cere rambursarea costurilor și cheltuielilor de judecată.

C. Dobânzi moratorii

9. Curtea judecă adecvat să își întemeieze rata dobânzilor moratorii pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal al Băncii Centrale Europene majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Unește cu fondul* excepția preliminară invocată de către guvern referitoare la inaplicabilitatea *ratione materie* a articolului 1 din Protocolul 1 la Convenției în ce privește acea parte a plângerii referitoare la impozitarea plăților compensatorii primite de către reclamant în temeiul Legii nr. 138/1999 și o respinge;

2. *Declară* cererea admisibilă în ce privește plângerea întemeiată pe articolul 1 din Protocolul 1 la Convenție în ce privește acea parte a acesteia referitoare la impozitarea plăților compensatorii primite de reclamant în temeiul Legii nr. 138/1999, examinată separat și împreună cu articolul 14 din Convenție, și inadmisibilă pentru rest ;
2. *Afirmă* că a avut loc o încălcare a articolului 1 din Protocolul nr. 1 ;
3. *Afirmă* că a avut loc o încălcare a articolului 14 coroborat cu articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție;
4. *Afirmă*
 - a) că Statul acuzat trebuie să achite reclamantului, în termen de trei luni începând de la data la care hotărârea va fi devenit definitivă conform à articolului 44 § 2 din Convenție, sumele următoare, ce se vor converti în moneda națională a Statului acuzat, la cursul de schimb aplicabil la data plății:
 - i. 2200 EUR (două mii două sute euro), plus orice sumă ce ar putea fi datorată cu titlu de impozit aferent, pentru prejudiciul material;
 - ii. 1000 EUR (o mie de euro), plus orice sumă care ar putea fi datorată cu titlu de impozit aferent, pentru prejudiciu moral;
 - b) că de la data expirării termenului menționat și până la plata acesteia, această sumă se va majora cu o dobândă simplă cu rata egală cu cea a facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană aplicabile pe durata acestei perioade, majorată cu trei puncte procentuale;
5. *Respinge* cererea de satisfacție echitabilă pentru rest.

Redactată în franceză, apoi comunicată în scris la 4 noiembrie 2008 cu aplicarea articolului 77 §§ 2 și 3 din regulament.

Santiago Quesada
Președinte

Josep Casadeval
Grefier